

Descriptions About the Concept of Happiness In Pre-School Period

Çağla GÜR, Cyprus International University, ORCID ID: 0000-0003-4792-8124

Cemile YAVŞAN, Cyprus International University, ORCID ID: 0000-0002-7266-7547

Atiye DURMAZ, Bucak Omtal Practice Preschool, ORCID ID: 0000-0002-4354-0168

Ebru Çenber, Cyprus International University, ORCID ID: 0000-0003-1843-7940

Abstract:

The aim of this study is to examine how five-year-old preschool children describe the concept of happiness. The study group of the study consisted of 100 children, 52 girls and 48 boys, who were continuing to pre-school education institutions in the Nicosia province of North Cyprus. Within the scope of the research, the following questions were asked to children: "What is happiness?", "Where does happiness come from?", "How happy are people?", "Why is it important to be happy?" , "What kind of instrument would you be able to make a tool for happiness ?"As a result of the study, it can be said that the children depicted by means of objects, persons, situations, events and experiences that they know more closely, based on themselves and concretizing the concept of happiness.

Keywords: *Happiness, children, pre-school*

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 21, No 1, 2020
pp. 33-47
DOI: 10.17679/inuefd.389635

Article type:
Research article

Received : 02.02.2018
Accepted : 25.08.2019

Suggested Citation

Gür, Ç.,Yavşan,C.,Durmaz,A.&Çenber,E. (2020). Descriptions about the concept of happiness in pre-school period , *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(1), 33-47. DOI: 10.17679/inuefd.389635

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The individual must have a strong sense of happiness, especially in the first years of life in terms of being able to look forward to life and to have hope (Yücel & Vongt Yuan, 2015). Emotions such as happiness are beginning to develop and evolve from infancy (Nelson, 1987). When it comes to the age of about four or five, the recognition of these emotions reaches the same level as adults. There are lot of studies on adult happiness, but there are few to be found in children, especially during the preschool period (Beatton & Frijters, 2017). In this context, a study on how children in preschool period describe happiness and what they think about happiness is thought to be needed.

Purpose

The aim of this study is to examine how five-year-old preschool children describe the concept of happiness.

Method

For this study, phenomenology method was used. The study group consisted of 100 children, 52 girls and 48 boys, who were continuing to pre-school education institutions in the Nicosia province of North Cyprus. In the study, the data were obtained by working individually with the children and by asking the questions face to face. The questions to be asked were drafted by the researchers and a questionnaire on the concept of happiness was created. Opinions from five field experts were obtained for these questions. There were 5 questions in the form. These questions were: "What is happiness?", "Where does happiness come from?", "How are people happy?", "Why is it important for us to be happy?", "What kind of instrument would you be able to make a tool for happiness? Explanations and statements about the questions asked by the children were subjected to content analysis from the qualitative data analysis varieties.

Findings

In this study, the answers of the children to the questions about the concept of happiness were examined. Based on the responses of children to the question "What is happiness?", 52 children (24 girls, 28 boys) gave an activity-based response, family-based responses of 24 children (13 girls, 11 boys) and emotional responses of 24 children (15 girls, 9 boys) . It can be said that children describe the concept of happiness as being more enjoying, enjoying, enjoying activities, playing games, being with loved ones, feeling good emotionally, smiling, and so on. When the answers of the question "Where does happiness come from?" were examined; The results were as follows: 38 children (21 girls, 17 boys) responded emotionally, 17 children (8 girls, 9 boys) gave nature-based responses, 16 children (8 girls, 8 boys) gave play- , 7 respondents gave family-based responses, 12 children (7 girls, 5 boys) gave responses to body organs, and 3 children (1 girl, 2 boys) gave action-based answers. The emotion-based answers were given the most to this question. It can be said that the answers they give about where happiness comes from were answers that can be described by the concrete object / person / situation / experiences that the children know and experienced closely. When the children's answers to the question "How are people happy?" were examined; (17 girls, 12 boys) gave emotion-based responses, and 6 children (3 girls, 3boys) had family-based responses.. It can be said that children were explaining "how people are happy by evaluating how they will be happy". When the answers to the question "why is it important for us to be happy" were examined, it was found that 63 children (32 girls, 31 boys) responded emotionally, 15 children (8 girls, 7 boys) gave family based answers, 11 children (7 girls, 4 boys) , 6 males) were found to have provided efficacy-based responses. It is seen that emotion-based answers were given the most to this question. It can be said that children seem to be more important to be happy, to laugh more, to feel good / happy, to love, to feel good about themselves, to play games, to have fun, to go to school. On examinig the answers given to "What kind of a tool would your children be if you could make a tool for happiness?", it was seen that 7 children (3 girls, 4 boys) would make family oriented tools, 6 children (5 girls, 1 boy) gave nature-based responses,75 children (40 girls, 35 boys) would make toys, and 4 children (2 girls, 2 boys) would make musical instruments. It can be expressed here that children wanted to make things that they love,

meaning for themselves, and usually useful for their own business. Children were evaluating a tool for happiness according to their needs.

Discussion & Conclusion

As a result of the research findings, it can be stated that the children are describing the concept of happiness by taking the object, person, situation, event and experience they know more closely and based on themselves and concretizing the concept. Children's assessments often use the "I" viewpoint. "I" viewpoint points to the child's approach to situations / events with his own point of view, to define and express his or her reactions, feelings, desires, and this is especially important for young children to understand the world. The individual begins to recognize himself / herself and slowly starts to make sense of what is happening in the environment. "I" point of view is the first step of multidimensional thinking skills. Here, too, the children seem to struggle to understand and interpret the situations in their surroundings (Gür, 2016; Gür ve ark., 2016; Gür ve ark., 2017). In the pre-school period, children can respond to the questions posed within the perspective of multidimensional thinking skills such as empathetic point of view and social point of view (Gür et al., 2016; Gür et al., 2017; Gür et al., 2018) but when they are asked to make evaluations on situations or concepts, they usually make evaluations by using "I" viewpoint. For the concept of happiness, it can be said that activity and play-based responses were in the foreground for this research. This indicates that what the child is doing in the school environment affects the happiness and teachers have important tasks in this regard. From here, it can be said that giving education to teach children to feel happy internally is important in terms of training future generations who can lead a happy, healthy, successful life in the future.

Okul Öncesi Dönemde Mutluluğa İlişkin Betimlemeler

Çağla GÜR, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0003-4792-8124

Cemile YAVŞAN, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-7266-7547

Atiye DURMAZ, Bucak Omtal Uygulama Anaokulu , ORCID ID: 0000-0002-4354-0168

Ebru Çenber, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0003-1843-7940

Öz

Bu çalışmanın amacı; okul öncesi dönemdeki 5 yaş grubu çocukların mutluluk kavramını nasıl betimlediklerini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Kıbrıs'ın Lefkoşa ilinde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5 yaş grubu 52 kız 48 erkek olmak üzere 100 çocuk oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veriler çocuklarla bireysel olarak çalışılarak ve sorular yüz yüze sorularak elde edilmiştir. Sorulacak olan sorular araştırmacılar tarafından taslak olarak hazırlanarak Mutluluk Kavramı Soru Formu oluşturulmuş ve bu sorular için beş alan uzmanından görüş alınmıştır. Önerilere göre düzenlenen form 10 çocuğa pilot olarak uygulanmış, gelen dönütler doğrultusunda da gerekli düzeltmeler yapılarak form son şeklini almıştır. Formun geçerliği uzman görüşüne başvurularak sağlanmıştır. Araştırma kapsamında çocuklara şu sorular sorulmuştur: "Mutluluk nedir?", "Mutluluk nereden gelir?", "İnsanlar nasıl mutlu olur?", "Mutlu olmamız neden önemlidir?", "Mutluluk için bir alet yapabileseydin bu nasıl bir alet olurdu?". Çalışmaya katılan çocukların sorulan sorulara ilişkin açıklama ve ifadeleri nitel veri analiz çeşitlerinden içerik analizine tabi tutulmuştur ve çıkan sonuçlara göre kodlama yapılarak tablolastırılmıştır. Çalışma sonucunda, mutluluk kavramı ile ilgili olarak çocukların daha çok yakından bildiği, deneyim yaşadığı nesne, kişi, durum, olay ve deneyimlerden yola çıkarak, kendilerini temel alarak ve kavramı somutlaştırarak betimlerde bulunduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Mutluluk, Çocuklar, Okul Öncesi.

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 21, Sayı 1, 2020
ss. 33-47
DOI: 10.17679/inuefd.389635

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi : 02.02.2018
Kabul Tarihi : 25.08.2019

Önerilen Atıf

Gür,Ç.,Yavşan,C.,Durmaz,A. & Çenber,E. (2020). Okul öncesi dönemde mutluluğa ilişkin betimlemeler, *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 33-47. DOI: 10.17679/inuefd.389635

GİRİŞ

Mutluluk insanın sürdürdüğü yaşama olan sevgisini ifade eden bir kavram olmakla birlikte, kimileri onu bir yaşam felsefesi olarak değerlendirmekte, kimileri ise yaşam standardı, kariyer, sağlık gibi etmenlere bağlı, belli etmenlerin varlığıyla bir süre ortaya çıkıp, belli etmenlerin kaybolmasıyla yok olan geçici bir duygu olarak ele almaktadır(Ricard, 2007).

Ryff(1989)'a göre yaşamın temel bir amacı olan mutluluk, çevresel şartlar ile ilişkilidir ve mutluluk psikolojik iyilik hali (duygu ve düşünce de dâhil olmak üzere) ve fiziksel refahı kapsayan iki ana unsura sahiptir. Bireyin, ailesi ve sosyal çevresindeki ilişkileri ve etkileşimleri iyi olma duygusuna ve hissine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır(Akt.Gülcan & Nedim Bal,2014). Bu açıdan bireyin, değerli saygın, güçlü ve yeterli olduğunu hissetmesi gereklidir. Çevresi tarafından kabul gören, onaylanıp desteklenen kişilerin daha başarılı ve psikolojik iyi olma düzeyi yüksek kişiler olduğu saptanmıştır (Ryff, 1989, akt. Gülcan &Nedim Bal,2014).Bu durum kişinin yaşam kalitesiyle yakından ilişkilidir. Mutluluk, bireyin bir bütün olarak kendi yaşam kalitesini değerlendirme derecesidir (Selim,2008). Yaşam kalitesi denildiği zaman akla gelen belirli kavramlar bulunmaktadır. Aile, yaşanılan çevre, sağlık durumu, gelir düzeyi gibi pek çok etmen yaşam kalitesini oluşturmaktadır. Bu etmenler, bireylerin hayata bakış açısını belirlemekte ve bu bakış açısı ise mutluluk düzeylerini etkilemektedir. Mutluluğun son yıllarda çok çalışılan bir konu olma sebebi, bireylerin mutluluk düzeylerinin tüm bu etmenlerdeki değişime karşı verdiği tepkilerin belirlenmesidir (Besim Akın & Şentürk, 2012). Mutluluk, gelir, işteki durum, sağlık, aile, sosyal ilişkiler, güç, başarı, güvenlik, özgürlük, sevgi, maddi durum, ahlaki değerler ve daha pek çok değişkene bağlı olabilmektedir (Ahn ve ark.,2004). Bununla birlikte, mutluluk bireyin yaşamına dair olumlu düşünce ve duygularının miktarca üstünlüğü başka bir deyişle bireylerin yaşamlarından aldıkları doyum ve olumlu duyguların toplamı olarak da ifade edilmektedir (Kangal,2013). Bu kavram bireyin kendi yaşamını değerlendirmesi ve yargı bildirmesi anlamına gelmektedir(Yetim, 2001). Bu bağlamda mutluluk bilişsel anlamda bir değerlendirme sürecine işaret etmektedir ve yaşama dair beklentilere yüklenen anlamlarla yakından ilişkilidir (Allen, 2008; Tolle,2011). Hay,(1991) ise mutluluğu dış yaşam koşullarından bağımsız olarak içten gelen, iç koşullara bağlı bir durum olarak değerlendirmektedir. Bu açıdan bakıldığında, mutluluk, insanın yaşam kalitesini bütününde olumlu yönde geliştirme düzeyine erişmesidir (Ricard, 2007). Kişinin duyguları; beklentileri yaşamını şekillendirecek gücü oluşturabilmektedir (Allen, 2008;Hayes,2017; Hubbard,1998; Peiffer,1997; Talbot,2017). Birçok insan için yaşamdaki en önemli amaç mutluluk arayışıdır (Kümbül Güler & Emeç, 2006). Mutluluk bir tür iç huzuru, memnuniyet, keyif ve neşe hali demektir (Saygılı, 2003). Mutluluk iç koşullara bağlı bir durum olarak gelişebiliyor ise kişiye düşen o koşulları öğrenmek ve bir araya getirmektir. Bu bağlamda, mutluluğun yaşamın niteliğini belirleyen öğrenilebilir bir yaşam tarzı (Ricard, 2007) olduğu ifade edilebilir.

Mutluluğun öğrenilebilir olduğunu ifade eden görüşler özellikle çocukların çok hızlı geliştiği ve bu nedenle onlara sunulan uyaranların çok önemli görüldüğü okul öncesi dönem çocuklarda mutluluk algısının gelişimi konusuna işaret etmektedir. Bireyin özellikle yaşamın ilk yıllarında hayata olumlu bakabilme ve ümit besleyebilme açısından mutluluk duygusunun güçlü olması gerekmektedir (Yücel & Vongt Yuan, 2015). Mutluluk gibi duygular bebeklikten itibaren tanınmaya başlamakta ve gelişmektedir (Nelson, 1987). Yaklaşık olarak dört- beş yaş dönemine gelindiğinde ise bu duyguların tanınması yetişkinlerle aynı düzeye ulaşılmaktadır (Çelik ve ark, 2002; Yalçın, 2010). Gür ve Koçak (2016) 643 beş yaş grubu çocukla yürütmüş oldukları çalışmanın sonucunda, 5 yaş grubu çocukların duygularını tanımlayarak ifade ettiklerini ve en çok betimlenen duygunun mutluluk olduğunu bulmuşlardır (Gür & Koçak, 2016).

Mutluluk üzerine yapılan araştırmalar, mutlu bireylerin kendilerini iyi hissetmeleri ve olumlu duygular yaşamalarının yanı sıra, kişilerarası ilişkilerinde de daha başarılı olduklarını, yaşam enerjisi ve yaratıcılıklarının yüksek olduğunu, bağımsızlık sistemlerinin daha güçlü olduğunu, iş yaşamında daha başarılı olduklarını ve yaşam sürelerinin daha uzun olduğunu ortaya koymuştur (Diener & Seligman, 2002; Doğan,Sapmaz & Çötök, 2013; Lyubomirsky ve ark., 2005). Mutluluk, insan doğasının temel arayışlarından biri olarak tarih boyunca olduğu gibi günümüzde de önemini korumaktadır. Bu öneminden dolayı mutluluk konusu üzerine tüm dünyada çeşitli araştırmalar yapılmış, yapılmaya da devam edilmektedir. (Bülbül & Giray, 2011). Mutluluk ile ilgili literatür Easterlin (1974) ile başlamış ve konuyla ilgili çok sayıda araştırma yapılmıştır. Türkiye’de ise özellikle 2000’li yıllardan itibaren konuya ilginin arttığı görülmektedir (Doğan&Totan, 2013).Yetişkin mutluluğu ile ilgili oldukça çok çalışma yapılmıştır. Buna karşın çocuk mutluluğu ile ilgili çalışmaların oldukça yeni olduğu görülmektedir(Eryılmaz,2009). Yapılan literatür taraması sonucunda çocukluk döneminde özellikle de okul öncesi dönemdeki çocuklara yönelik olarak gerçekleştirilmiş olan çalışmaların yok denecek kadar az olduğu görülmüştür. Üstelik yetişkinlere yönelik çalışmaların kapsamlarının da çok geniş olmadığı görülmektedir. Gerek dünyada gerekse Türkiye’de mutluluk üzerine yapılan araştırmalarda çoğunlukla “Hayatınızı bir bütün olarak düşündüğünüzde kendinizi ne kadar mutlu hissediyorsunuz?” sorusunun, mutluluk tanımı olarak ele alındığı ve bu sorunun cevabı

bağımlı değişken olarak kabul edilip, sosyo-demografik faktörler de bağımsız değişkenler olarak alınıp etkili faktörlerin belirlendiği söylenebilir (Bülbül & Giray, 2011). Daha sağlıklı bir yaşam açısından olumlu kavramları araştırmanın öneminin büyük olmasına rağmen genelde mutluluğu farklı açılardan ele alan çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Bu durum, bu konuda yapılan çalışmaların artırılması gerektiğini göstermektedir (Gülcan & Nedim Bal, 2014). Yine küçük çocukların yetişkinlerden farklı düşündüğü (Charles, 2000; Ünüvar ve ark, 2015) olgusundan hareketle çocuklarda mutluluk kavramı algısının farklı olacağı düşünülebilir. Çocuklarda mutluluk kavramının araştırılması önemlidir, bununla birlikte özellikle de okul öncesi dönemde bulunan küçük çocuklara yönelik araştırmalar yok denecek kadar az sayıdadır (Beaton & Frijters, 2017).

Yukarıda ifade edilenlerin ışığı altında, okul öncesi dönemdeki çocukların mutluluğu nasıl algıladıkları ve mutluluk konusunda neler düşündüklerine yönelik bir çalışmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda okul öncesi çocuklarda mutluluk kavramının nasıl algılandığına ilişkin çalışmaların yok denecek kadar az olduğu görülmüştür. Buradan yola çıkılarak bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş grubu çocukların mutluluk kavramına ilişkin algılarının incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı; okul öncesi dönemdeki 5 yaş grubu çocukların mutluluk kavramını nasıl betimlediklerini incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılmıştır. Olgubilim (fenomenoloji) deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim (fenomenoloji) uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Olgubilim araştırmalarında başlıca veri toplama aracı görüşmedir. Olgubilim araştırmalarında veri kaynakları araştırmanın odaklandığı olguyu yansıtabilecek bireyler ya da gruplardır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışma Grubu:

Araştırmanın çalışma grubunu Kıbrıs'ın Lefkoşa ilinde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5 yaş grubu 52 kız, 48 erkek olmak üzere toplam 100 çocuk oluşturmaktadır. Bu çocuklar; çalışmaya katılmayı kabul eden 7 okul öncesi eğitim kurumundan ailelerinin çalışmaya katılmasına izin vermiş olduğu, herhangi bir sağlık problemi, engel durumu bulunmayan çocuklardır.

Veri Toplama Araçları:

Araştırmada veriler çocuklarla bireysel olarak çalışılarak ve sorular yüz yüze sorularak elde edilmiştir. Sorulacak olan sorular araştırmacılar tarafından taslak olarak hazırlanarak Mutluluk Kavramı Soru Formu oluşturulmuş ve bu sorular için beş alan uzmanından görüş alınmıştır. Önerilere göre düzenlenen form 10 çocuğa pilot olarak uygulanmış, gelen dönütler doğrultusunda da gerekli düzeltmeler yapılarak form son şeklini almıştır. Formun geçerliği uzman görüşüne başvurularak sağlanmıştır. Daha sonra bu formda yer alan sorular çocuklara bire bir ve yüz yüze olarak sorulmuş ve alınan yanıtlar kâğıda geçirilmiştir. Formda 5 adet soru bulunmaktadır. Formda yer alan sorular şunlardır: "Mutluluk nedir?", "Mutluluk nereden gelir?", "İnsanlar nasıl mutlu olur?", "Mutlu olmamız neden önemlidir?", "Mutluluk için bir alet yapabilseniz bir alet nasıl olurdu?"

Verilerin Toplanması ve Analizi:

Her bir çocuk ile yapılan çalışma yaklaşık olarak 15 dakika sürmüştür. Çalışmaya katılan çocukların sorulara ilişkin açıklama ve ifadeleri nitel veri analiz çeşitlerinden içerik analizine tabi tutulmuştur ve çıkan sonuçlara göre kodlama yapılarak tablolştırılmıştır. İçerik analizi, insanların söyledikleri ve yazdıklarının açık talimatlara göre kodlanarak sayısallaştırma sürecidir (Balci, 2009). İçerik analizi çerçevesinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği biçimde düzenleyerek yorumlamaya dayalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

BULGULAR

Bu çalışmada Kuzey Kıbrıs'ta (Lefkoşa) okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş grubu çocukların mutluluk kavramına ilişkin sorulara verdikleri cevaplar incelenmiştir. Bu bağlamda, çocukların sorulan sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1. 5 Yaş Grubu Çocukların "Mutluluk Nedir?" Sorusuna Vermiş Oldukları Yanıtların Dağılımı

Yanıtlar	Kız	Erkek	Toplam
Etkinlik temelli yanıtlar	24	28	52
Aile temelli yanıtlar	13	11	24
Duygu temelli yanıtlar	15	9	24
Toplam	52	48	100

Çocukların "Mutluluk nedir?" sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde; 24 kız 28 erkek toplam 52 çocuğun etkinlik temelli, 13 kız, 11 erkek toplam 24 çocuğun aile temelli, 15 kız, 9 erkek toplam 24 çocuğun duygu temelli yanıtlar vermiş olduğu görülmektedir. Etkinlik temelli, aile temelli ve duygu temelli yanıtların içerikleri aşağıda yer almaktadır.

Etkinlik Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Resim yapmak (2 kız, 2 erkek toplam 4 çocuk)
- Oyun oynamak (4 kız 8 erkek toplam 12 çocuk)
- Parka gitmek (3 kız, 7 erkek toplam 10 çocuk)
- Eğlenmek (14 kız 11 erkek toplam 25 çocuk)
- Sevdiğim kıyafetleri giymek (1 kız, toplam 1 çocuk)

Aile Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar aşağıdadır:

- Annemi sevmek (1 erkek, toplam 1 çocuk)
- Annemle olmak (1 kız, 2 erkek toplam 3 çocuk)
- Ailemle zaman geçirmek/birlikte olmak (6 kız 3 erkek toplam 9 çocuk)
- Babamla olmak/zaman geçirmek (3 kız 2 erkek toplam 5 çocuk)
- Anne, baba ya da aileden birinden hediye almak (3 kız 3 erkek toplam 6 çocuk)

Duygu Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar aşağıdadır:

- Gülümsemek (9 kız, 4 erkek toplam 13 çocuk)
- Sevmek (2 kız, 2 erkek toplam 4 çocuk)
- İyi/güzel şeyler hissetmek (3 kız, 2 erkek toplam 5 çocuk)
- Şaşırmak/ şaşırtıcı bir şeyler (1 kız, 1 erkek toplam 2 çocuk)

Tablo 2. 5 Yaş Grubu Çocukların "Mutluluk Nereden Gelir?" Sorusuna Vermiş Oldukları Yanıtların Dağılımı

Yanıtlar	Kız	Erkek	Toplam
Duygu temelli yanıtlar	21	17	38
Aile temelli yanıtlar	7	7	14
Oyun temelli yanıtlar	8	8	16
Doğa temelli yanıtlar	8	9	17
Vücut organlarına yönelik yanıtlar	7	5	12
Etkinlik temelli yanıtlar	1	2	3
Toplam	52	48	100

Çocukların "Mutluluk nereden gelir?" sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde; 21 kız, 17 erkek olmak üzere toplam 38 çocuğun duygu temelli yanıtlar vermiş olduğu, 7 kız, 7 erkek olmak üzere toplam 14 çocuğun aile hayatı temelli yanıtlar vermiş olduğu, 8 kız, 8 erkek olmak üzere 16 çocuğun oyun temelli yanıtlar vermiş olduğu, 1 kız, 2 erkek toplam 3 çocuğun etkinlik temelli yanıtlar vermiş olduğu, 8 kız, 9 erkek olmak üzere toplam 17 çocuğun doğa temelli yanıtlar vermiş olduğu, 7 kız, 5 erkek olmak üzere toplam 12 çocuğun vücut organlarına yönelik yanıtlar vermiş olduğu görülmektedir. Duygu temelli, aile temelli, oyun temelli, doğa temelli ve vücut organlarına yönelik yanıtların içerikleri aşağıda yer almaktadır.

Duygu Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Kalbimizden (9 kız, 6 erkek toplam 15 çocuk)
- İçimizden (8 kız 6 erkek toplam 14 çocuk)
- Gülünce/Gülmekten (2 kız, 2 erkek toplam 4 çocuk)
- Sevgiden (2 kız, 3 erkek toplam 5 çocuk)

Aile Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Anneden (3 kız, 3 erkek toplam 6 çocuk)
- Evden (1 kız, 2 erkek toplam 3 çocuk)
- Babadan (3 kız, 2 erkek toplam 5 çocuk)

Oyun Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Parkta oynamaktan (5 kız, 4 erkek toplam 9 çocuk)
- Arkadaşla oynamaktan (1 kız, 2 erkek toplam 3 çocuk)
- Oyuncaktan/ oyuncakla oynamaktan (2 kız, 2 erkek toplam 4 çocuk)

Doğa Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Gökyüzünden (6 kız, 1 erkek toplam 7 çocuk)
- Denizden (1 kız, 4 erkek toplam 5 çocuk)
- Dünyadan (1 kız, 3 erkek toplam 4 çocuk)
- Uzaydan (1 erkek toplam 1 çocuk)

Vücut Organlarına Yönelik Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Ağzımızdan (gülümsediğimiz için) (5 kız, 2 erkek toplam 7 çocuk)
- Aklımızdan (1 kız, 2 erkek toplam 3 çocuk)
- Vücudumuzdan (1 kız, 1 erkek toplam 2 çocuk)

Etkinlik Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Markete Gitmek (1 erkek toplam 1 çocuk)
- Alış-veriş yapmak (1 kız toplam 1 çocuk)
- Bir şeyler satın almak(1 erkek toplam 1 çocuk)

Tablo 3. 5 Yaş Grubu Çocukların "İnsanlar Nasıl Mutlu Olur?" Sorusuna Vermiş Oldukları Yanıtların Dağılımı

Yanıtlar	Kız	Erkek	Toplam
Etkinlik temelli yanıtlar	14	15	29
Duygu temelli yanıtlar	17	12	29
Aile temelli yanıtlar	3	3	6
Oyun temelli yanıtlar	18	18	36
Toplam	52	48	100

Çocukların "İnsanlar nasıl mutlu olur?" sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde; 14 kız, 15 erkek toplam 29 çocuğun etkinlik temelli yanıtlar vermiş olduğu, 17 kız, 12 erkek olmak üzere toplam 29 çocuğun duygu temelli yanıtlar vermiş olduğu, 3 kız, 3 erkek olmak üzere toplam 6 çocuğun aile temelli yanıtlar vermiş olduğu, 18 kız, 18 erkek olmak üzere toplam 42 çocuğun oyun temelli yanıtlar vermiş olduğu görülmektedir. Bu yanıtların içerikleri aşağıda yer almaktadır.

Etkinlik Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Resim yaparak (3 kız, 3 erkek toplam 6 çocuk)
- Yüzme, top oynama vb. etkinlikler yaparak (6 kız, 7 erkek toplam 13 çocuk)
- Yemek yiyerek (1 kız, 2 erkek toplam 3 çocuk)
- Müzikle (1 erkek toplam 1 çocuk)
- Hediye alarak/ hediye verilince (4 kız, 2 erkek toplam 6 çocuk)

Duygu Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Güldüğü zaman/ gülerken (9 kız, 5 erkek toplam 14 çocuk)
- Sevdikleriyle olunca/birlikteyken (3 kız, 4 erkek toplam 7 çocuk)
- Kendini iyi hissederek/sevinerek (4 kız, 3 erkek toplam 7 çocuk)

-Fakir insanlara yardım ederek (1 kız toplam 1 çocuk)

Aile Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Annesiyle birlikte olarak (2 kız, 1 erkek toplam 3 çocuk)
- Babasıyla birlikte olarak (1 kız, 2 erkek toplam 3 çocuk)

Oyun Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Parkta oynayarak (3 kız, 2 erkek toplam 6 çocuk)
- Oyun oynayarak (14 kız 12 erkek toplam 25 çocuk)
- Arkadaşlarıyla oynayarak (1 kız, 4 erkek toplam 5 çocuk)

Tablo 4. 5 Yaş Grubu Çocukların "Mutlu Olmamız Neden Önemlidir?" Sorusuna Vermiş Oldukları Yanıtların Dağılımı

Yanıtlar	Kız	Erkek	Toplam
Aile temelli yanıtlar	8	7	15
Duygu temelli yanıtlar	32	31	63
Oyun temelli yanıtlar	7	4	11
Etkinlik temelli yanıtlar	5	6	11
Toplam	52	48	100

Çocukların "Mutlu olmamız neden önemlidir?" sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde; 8 kız 7 erkek olmak üzere toplam 15 çocuğu aile temelli yanıtlar verdiği, 32 kız, 31 erkek olmak üzere toplam 63 çocuğun duygu temelli yanıtlar verdiği, 7 kız, 4 erkek olmak üzere toplam 11 çocuğun oyun temelli yanıtlar vermiş olduğu, 5 erkek, 6 kız olmak üzere toplam 11 çocuğun etkinlik temelli yanıtlar vermiş olduğu görülmektedir. Bu yanıtların içerikleri aşağıda yer almaktadır.

Aile Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Çünkü o zaman ailemiz sevinir, ailemiz mutlu olur (4 kız 4 erkek toplam 8 çocuk)
- Çünkü o zaman annemiz sevinir, mutlu olur (3 kız, 1 erkek toplam 4 çocuk)
- Çünkü o zaman babamız da mutlu olur (1 kız, 2 erkek toplam 3 çocuk)

Duygu Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Gülmemiz için (10 kız, 6 erkek toplam 16 çocuk)
- Sevmek için (4 kız, 6 erkek toplam 10 çocuk)
- Kalbimiz için (2 kız, 1 erkek toplam 3 çocuk)
- Mutluluk için (3 kız, 4 erkek toplam 7 çocuk)
- Sevinç için (4 kız, 2 erkek toplam 6 çocuk)
- Güzel olduğu için (5 kız, 6 erkek toplam 11 çocuk)
- Çünkü mutlu olmazsak üzülürüz (4 kız, 6 erkek toplam 10 çocuk)

Oyun Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Oynamak için (3 kız, 2 erkek toplam 5 çocuk)
- Çünkü mutlu olursak oyun oynarız (2 kız, 1 erkek toplam 3 çocuk)
- Oyun için (2 kız, 1 erkek toplam 3 çocuk)

Etkinlik Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Eğlenmek için (3 kız, 5 erkek toplam 8 çocuk)
- Okul için/okula gidebilmek için (2 kız, 1 erkek toplam 3 çocuk)

Tablo 5. 5 Yaş Grubu Çocukların "Mutluluk İçin Bir Alet Yapabilseydin Bu Nasıl Bir Alet Olurdu?" Sorusuna Vermiş Oldukları Yanıtların Dağılımı

Yanıtlar	Kız	Erkek	Toplam
Oyuncak	40	35	75
Doğa temelli yanıtlar	5	1	6

Aileye yönelik alet	3	4	7
Duygulara yönelik alet	2	6	8
Müzik aleti	2	2	4
Toplam	52	48	100

Çocukların "Mutluluk için bir alet yapabilseydin bu nasıl bir alet olurdu?" sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde; 33 kız, 33 erkek olmak üzere toplam 66 çocuğun oyuncak, 5 kız, 1 erkek olmak üzere toplam 6 çocuğun doğa ile ilgili bir alet, 3 kız, 4 erkek olmak üzere toplam 7 çocuğun aile ile ilgili bir alet, 2 kız, 6 erkek olmak üzere toplam 8 çocuğun duygular ile ilgili bir alet, 5 kız, 2 erkek olmak üzere toplam 7 çocuğun müzik ile ilgili bir alet, 4 kız, 2 erkek olmak üzere toplam 6 çocuğun hayvanlar ile ilgili bir alet yapacağını ifade etmiş olduğu görülmektedir. Bu yanıtların içerikleri aşağıda yer almaktadır.

Oyuncak Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Oyuncak (16 kız, 16 erkek toplam 32 çocuk)
- Uçak (3 kız, 7 erkek toplam 10 çocuk)
- Robot (2 kız, 3 erkek toplam 5 çocuk)
- Bebek (6 kız, toplam 6 çocuk)
- Araba (3 kız, 4 erkek toplam 7 çocuk)
- Top (2 kız, 3 erkek toplam 5 çocuk)
- Hayvanlar (4 kız, 1 erkek toplam 5 çocuk)
- Balon yapan bir oyuncak (1 kız, 1 erkek toplam 2 çocuk)
- Havuz/kaydırak (3 kız, toplam 3 çocuk)

Doğa Temelli Yanıtlar başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Güneş (3 kız, 1 erkek toplam 4 çocuk)
- Çiçek (2 kız, 0 erkek toplam 2 çocuk)

Aileye Yönelik Alet başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Annem için hediye (2 kız, 1 erkek toplam 3 çocuk)
- Evde model model etekler yapan bir alet (1 kız, toplam 1 çocuk)
- Tamir aleti (tornavida, çekiç vb.-bozulanları tamir için) (3 erkek toplam 3 çocuk)

Duygulara Yönelik Alet başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Gülmek için bir alet (1 kız, 3 erkek toplam 4 çocuk)
- Mutluluk aleti (1 kız, 3 erkek toplam 4 çocuk)

Müzik Aleti başlığı altında verilmiş olan yanıtlar şunlardır:

- Gitar (1 erkek, toplam 1 çocuk)
- Piyano (1 kız, 1 erkek toplam 2 çocuk)
- Müzik çalan alet (1 kız toplam 1 çocuk)

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Kuzey Kıbrıs'ta okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş grubu çocukların mutluluk kavramına ilişkin sorulara verdikleri yanıtların analiz edildiği bu çalışmada; çocukların "Mutluluk nedir?", "Mutluluk nereden gelir?", "İnsanlar nasıl mutlu olur?", "Mutlu olmamız neden önemlidir?" ve "Mutluluk için

bir alet yapsaydın bu basıl bir alet olurdu?" sorularına yönelik yanıtları incelenmiştir. Araştırma bulguları 100 çocuk üzerinden elde edilmiştir.

Çocukların "Mutluluk nedir?" sorusuna ilişkin yanıtları incelendiğinde, 52 çocuğun (24 kız, 28 erkek) etkinlik temelli yanıtlar, 24 çocuğun (13 kız, 11 erkek) aile temelli yanıtlar ve 24 çocuğun (15 kız, 9 erkek) duygu temelli yanıtlar vermiş olduğu görülmüştür. Etkinlik temelli yanıtların kapsamında eğlenmek (25 çocuk), oyun oynamak (12 çocuk), parka gitmek (10 çocuk) resim yapmak (4 çocuk) vb. cevapları yer almaktadır. Aile temelli yanıtların kapsamında aileyle (9 çocuk) , anneye (3 çocuk), babayla (5 çocuk) zaman geçirmek vb. cevapları yer almaktadır. Duygu temelli yanıtların kapsamında, gülümsemek (13 çocuk), iyi/güzel şeyler hissetmek (5 çocuk), sevmek (4 çocuk) vb. cevapları yer almaktadır. Burada çocukların mutluluk kavramını kendilerinin daha çok yapmaktan hoşlandıkları, zevk aldıkları, eğlendikleri etkinlikleri gerçekleştirmek, oyun oynamak, sevdikleriyle birlikte olmak, duygusal anlamda kendini iyi hissetmek, gülümsemek şeklinde değerlendirdiği söylenebilir. Kısaca kendilerinin yapmaktan hoşlanıp zevk aldıkları kendilerini yaparken hoşnut oldukları şeyleri yapmak, kendilerini hoşnut hissetmek olarak betimledikleri ifade edilebilir. Okul öncesi dönem çocuklarında benmerkezci bakış açısı görülmekte, çocuklar durumları kendi bakış açılarıyla değerlendirmektedirler (Bee & Boyd, 2009). Bu durumun çocukların mutluluğu betimlerken de görüldüğü ifade edilebilir. Mutluluk, yaşamın bilişsel ve duyuşsal açıdan değerlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Buna göre bireyin sevinç, heyecan gibi olumlu duyguları yaşaması ve yaşamın çeşitli alanlarından (aile vb.) yüksek doyum alması mutlu olduğunun göstergesi olarak değerlendirilmektedir (Doğan, Sapmaz & Çötök, 2013). Çocuklardaki mutluluk algısı yetişkinlerden farklıdır (Beatton & Frijters, 2017). Yaşları 9-14 arasında değişen 389 Avusturyalı çocukla gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda arkadaşlık, dışarıda sevdikleri (parka gitmek vb.) bir takım etkinlikler yapma gibi faktörlerin çocukların mutluluğu üzerinde etkili olduğu bulunmuştur (Beatton & Frijters, 2017). Lyubomirsky, Sheldon ve Schkade (2005), amaca yönelik olarak gerçekleştirilen etkinliklerin mutluluk üzerinde olumlu etkileri olduğuna işaret etmektedir. Holder ve Coleman (2009) ise çocukların sosyal etkileşimleri ile mutlulukları arasında olumlu bir ilişki olduğunu ifade etmektedirler (Holder & Coleman, 2009). Sosyal etkileşim, hoşça giden bir etkinliğin yapılması çocukların mutluluğu üzerinde etkilidir (Kirkcaldy, 2015 Lyubomirsky, 2007). Bunların araştırma bulgularıyla paralellik gösterdiği ifade edilebilir.

Çocukların "Mutluluk nereden gelir?" sorusuna ilişkin yanıtları incelendiğinde; 38 çocuğun (21 kız, 17 erkek) duygu temelli yanıtlar vermiş olduğu, 17 çocuğun (8 kız, 9 erkek) doğa temelli yanıtlar vermiş olduğu, 16 çocuğun (8 kız, 8 erkek) oyun temelli yanıtlar vermiş olduğu, 14 çocuğun (7 kız, 7 erkek) aile temelli yanıtlar vermiş olduğu, 12 çocuğun (7 kız, 5 erkek) vücut organlarına yönelik yanıtlar vermiş olduğu, 3 çocuğun (1 kız, 2 erkek) etkinlik temelli yanıtlar vermiş olduğu görülmektedir. Duygu temelli yanıtların kapsamında kalbimizden (15 çocuk), içimizden (14 çocuk), sevgiden (5 çocuk), gülmekten (4 çocuk) cevapları bulunmaktadır. Doğa temelli yanıtların kapsamında, gökyüzünden (7 çocuk), denizden (5 çocuk), dünyadan (4 çocuk) vb. cevapları yer almaktadır. Oyun temelli yanıtların kapsamında parkta oynamaktan (9 çocuk), oyuncakla oynamaktan (4 çocuk) ve arkadaşla oynamaktan (3 çocuk) cevapları bulunmaktadır. Aile temelli yanıtların kapsamında, anneden (6 çocuk), babadan (5 çocuk), evden (3 çocuk) cevapları yer almaktadır. Vücut organlarına yönelik yanıtların kapsamında gülümsediğimiz için ağızımızdan (7 çocuk), aklımızdan (3 çocuk) ve vücudumuzdan (2 çocuk) cevapları yer almaktadır. Etkinlik temelli yanıtların kapsamında; markete gitmek (1 çocuk), alış-veriş yapmak (1 çocuk) ve bir şeyler satın almak (1 çocuk) cevapları yer almaktadır. Duyguların, kişilerin davranışlarını ve düşüncelerini etkileyen içsel bir güç olduğuna inanılmaktadır (Hayes, 2017; Tolle, 2011). Okul öncesi çocuklarda kavramlar öncelikle yakından tanıdıklarıyla ve somut olarak yaşamış oldukları deneyimlerle ilişkilendirilmektedirler (Ayhan & Aral, 2007; Bee & Boyd, 2009). Buradan yola çıkılarak mutluluğun kaynağının çocuklar tarafından daha çok hoşça giden bildikleri durumlar, objeler, kişiler, organlar ve etkinliklerle vb. ilişkilendirilebileceği ifade edilebilir.

Çocukların "İnsanlar nasıl mutlu olur?" sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde; 36 çocuğun (18 kız, 18 erkek) oyun temelli yanıtlar vermiş olduğu, 29 çocuğun (14 kız, 15 erkek) etkinlik temelli yanıtlar vermiş olduğu, 29 çocuğun (17 kız, 12 erkek) duygu temelli yanıtlar vermiş olduğu ve 6 çocuğun (3 kız, 3 erkek) aile temelli yanıtlar vermiş olduğu bulunmuştur. Oyun temelli yanıtların kapsamında; oyun oynayarak (25 çocuk), parkta oynayarak (6 çocuk) ve arkadaşlarıyla oynayarak (5 çocuk) cevapları bulunmaktadır. Etkinlik temelli yanıtların kapsamında yüzme, top oynama vb. etkinlikler yaparak (13 çocuk),

resim yaparak (6 çocuk), hediye olarak/verilince (6 çocuk) vb. cevapları bulunmaktadır. Duygu temelli yanıtların kapsamında; güldüğü zaman/gülerek (14 çocuk), sevdikleriyle (arkadaşlar vb) birlikleyken (7 çocuk), sevinerek/kendini iyi hissederek (7 çocuk) ve fakirlere yardım ederek (1 çocuk) cevapları yer almaktadır. Aile temelli yanıtlar kapsamında ise; annesiyle birlikte olarak (3 çocuk) ve babasıyla birlikte olarak (3 çocuk) cevapları yer almaktadır. Bu soruya özetle çocukların oyun oynayarak, kendi sevdikleri etkinlikleri yaparak, kendilerini iyi hissederek, gülerken şeklinde açıklamada bulunduğu belirtilebilir. Çocuklar insanların nasıl mutlu olacağını kendilerinin nasıl mutlu olacağına göre değerlendirerek ifade etmiştir. Okul öncesi dönemde çocuklar olayları kendi bakış açılarıyla, gördükleri, yaşadıklarıyla değerlendirebilmektedir. Piaget, bu durumu benmerkezcilik olarak ifade etmektedir (Santrock, 2012). Bu durum burada da göze çarpmakta, çocukların kendilerinin nasıl mutlu olacağına ilişkin yanıtlar verdikleri görülmektedir. Ünüvar ve ark (2015), yapmış oldukları çalışmanın sonucunda Türkiye'deki çocukların çoğunlukla oyun ve eğlendikleri etkinlikleri mutluluk sebebi olarak gördüklerini bulmuşlardır. Gür ve Koçak (2016)'ın yapmış oldukları çalışmanın sonucunda ise; 5 yaş grubu çocukların aile sürprizleri ile karşılaşmasını (aileden birisinden (anne, baba vb) hediye alma, doğum günü kutlama), dışarıya(parka, sinemaya) çıkmasını annesi veya babası ile nitelikli zaman geçirmesini ve oyun oynamayı mutluluk nedeni olarak belirtmiş oldukları bulunmuştur. Araştırma bulgularının yukarıda ifade edilenlerle paralellik gösterdiği söylenebilir.

Çocukların "Mutlu olmamız neden önemlidir?" sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde; 63 çocuğun (32 kız, 31 erkek) duygu temelli yanıtlar vermiş olduğu, 15 çocuğun (8 kız, 7 erkek) aile temelli yanıtlar vermiş olduğu, 11 çocuğun (7 kız, 4 erkek) oyun temelli yanıtlar vermiş olduğu ve 11 çocuğun (5 kız, 6 erkek) etkinlik temelli yanıtlar vermiş olduğu görülmektedir. Duygu temelli yanıtların kapsamında; gülmemiz için (16 çocuk), güzel olduğu için (11 çocuk), sevmek için (10 çocuk), çünkü mutlu olmazsak üzülürüz (10 çocuk), mutluluk için (7 çocuk), sevinç için (6 çocuk) ve kalbimiz için (3 çocuk) cevapları bulunmaktadır. Aile temelli yanıtların kapsamında; çünkü o zaman ailemiz sevinir, ailemiz mutlu olur (8 çocuk), çünkü o zaman annemiz sevinir, mutlu olur (4 çocuk) ve çünkü o zaman babamız mutlu olur (3 çocuk) cevapları yer almaktadır. Oyun temelli yanıtların kapsamında; oynamak için(5 çocuk), çünkü mutlu olursak oyun oynarız (3 çocuk) ve oyun için (3 çocuk) cevaplarının olduğu görülmektedir. Etkinlik temelli yanıtların kapsamında; eğlenmek için (8 çocuk) ve okul için/okula gidebilmek için (3 çocuk) cevapları yer almaktadır. Mutlulukta sevgi, aile, arkadaş, okul, yakınlık gibi etmenler etkili olabilmektedir (Holder & Coleman; 2008; Holder & Coleman, 2009; Yücel & Vogt Yuan; 2015).

Çocukların "Mutluluk için bir alet yapabilseydin bu nasıl bir alet olurdu? " sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde; 75 çocuğun (40 kız, 35 erkek) oyuncak, 8 çocuğun (2 kız, 6 erkek) duygulara yönelik alet, 7 çocuğun (3 kız, 4 erkek), aileye yönelik alet, 6 çocuğun (5 kız, 1 erkek) doğa temelli yanıtlar ve 4 çocuğun (2 kız, 2 erkek) müzik aleti yapacağını söylediği görülmektedir. Oyuncak kapsamında yer alan açıklamalarda; oyuncak (32 çocuk), uçak (10 çocuk), araba (7 çocuk), bebek (6 çocuk), robot (5 çocuk), top (5 çocuk), hayvanlar (oyuncak kedi, köpek, at vb) 5 çocuk, havuz/kaydırak (3 çocuk) ve balon yapan oyuncak (2 çocuk) bulunmaktadır. Duygulara yönelik alet içerikli yanıtların kapsamında; gülmek için bir alet (4 çocuk) ve mutluluk aleti (4 çocuk) yer almaktadır. Aileye yönelik alet içerikli yanıtların kapsamında; annem için hediye (3 çocuk), tamir aleti (çekiç vb) (3 çocuk) ve evde model model etekler yapan bir alet (1 çocuk) yapardım yanıtları bulunmaktadır. Doğa temelli yanıtların kapsamında; güneş (4 çocuk) ve çiçek (2 çocuk) yapardım yanıtları yer almaktadır. Müzik aleti içerikli yanıtların kapsamında; piyano (2 çocuk),gitar (1 çocuk) ve müzik çalan alet (1 çocuk) yapardım yanıtları yer almaktadır. Çocuklar kendilerinin sevdiği, kendileri için anlamı olan ve genellikle kendi işlerine yarayacak nesnelere yapmak istemektedirler. Diğer bir deyişle mutluluk için bir alet yapmayı kendi ihtiyaçlarına göre değerlendirmekte, olaylara kendi (ben) bakış açısıyla yaklaşmaktadırlar. Rosenberg (1979) çocukların kendi duygularını çevrelerindeki kişilerle bağlantılandırarak yorumda bulunabildiklerine ve aile gibi çocuğun yakın çevresinin duyguların anlamlandırılmasıyla bağlantılı olabileceğine işaret etmektedir. Okul öncesi dönemde çocuklar için en yakınlarında bulunan kişiler, eşyalar, olaylar daha somut, daha yaşamsal ve daha anlamlıdır(Gültekin,2005). Okul öncesi dönemde çocuklar duygusal durumun kendileri için en görünür /anamlı tarafına odaklanmaktadırlar (Berk,2013). Ben bakış açısı; çocuğun durumlara/olaylara kendi bakış açısıyla yaklaşmasına, kendi tepkilerini, duygularını, isteklerini tanımasına ve ifade etmesine işaret etmektedir ve bu durum özellikle küçük çocukların dünyayı anlamlandırabilmesi için önemlidir. Birey önce kendini tanımakta ve yavaş yavaş buradan yola çıkarak çevrede yaşananları anlamlandırmaya başlamaktadır. Ben bakış açısı, çok boyutlu düşünme becerilerinin ilk basamağını oluşturmaktadır. Burada da çocukların kendilerinden yola çıkarak çevredeki durumları

anlamlandırma ve yorumlama çabaları görülmektedir (Gür, 2016; Gür ve ark., 2016; Gür ve ark., 2017). Okul öncesi dönemde çocuklar empatik bakış açısı, toplumsal bakış açısı gibi çok boyutlu düşünme becerilerine yönelik bakış açıları kapsamında sorulan sorulara yanıt verebilirken (Gür ve ark., 2016; Gür ve ark., 2017; Gür ve ark., 2018), durum/ kavramlara ilişkin değerlendirmeler yapmaları istendiğinde genellikle ben bakış açısına yönelik değerlendirmeler yapmaktadırlar. Okul öncesi dönem, çocuğun aktif olarak temel kavramları kazandığı bir döneme işaret etmektedir. Bu dönemde öğrenmenin temelini somut deneyimler oluşturmaktadır (Ayhan& Aral, 2007). Araştırma bulguları sonucunda, mutluluk kavramı ile ilgili olarak çocukların daha çok yakından bildiği, deneyim yaşadığı nesne, kişi, durum, olay ve deneyimlerden yola çıkarak, kendilerini temel alarak ve kavramı somutlaştırarak betimlerde bulunduğu ifade edilebilir. Mutlu bireylerin hem fiziksel, hem ruhsal yönden daha sağlıklı olduğu ve mutluluğun öğretilerle öğretilebilir olduğu, her zaman sadece dışsal faktörlerle ilişkili olmayabileceği görüşlerinden hareketle, okulda çocuklara bu yönde eğitim verilebileceği düşünülmektedir. Mutluluk kavramına yönelik olarak bu araştırmada etkinlik ve oyun temelli yanıtların çoğunlukla daha ön planda olduğu söylenebilir. Bu durum okul ortamında çocuğun ne yaptığının mutluluğu üzerinde etkili olduğu ve bu konuda öğretmenlere önemli görevler düştüğü olgusuna işaret etmektedir. Buradan yola çıkılarak çocuklara içsel olarak kendilerini mutlu hissetmeyi öğretmeye yönelik eğitim verilmesinin gelecekte mutlu, sağlıklı, başarılı, yaşamını doğru şekilde yönlendirebilen nesiller yetişmesi açısından önemli olduğu ifade edilebilir. Okul öncesinde bu tür eğitimler verilirken, çocukların daha çok yakından bildiği, deneyim yaşadığı nesne, kişi, durum, olay ve deneyimlerden yola çıkılması, somut yaşantılarla örneklendirmeler yapılması ve kavramın çocukların anlayacağı şekilde somutlaştırılmasının eğitimin etkililiği açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Ahn, N., Garcia, J. R. & Jimeno, J. F. (2004). *The impact of unemployment on individual well-being in the EU*. Brussels: European Network of Economic Policy Research Institutes, Working paper, No:29. http://aei.pitt.edu/6732/1/1138_29.pdf (01.02.2017 tarihinde erişilmiştir)
- Allen, J. (2008). *Düşüncenin gücü ve başarıya giden yol* (Çev. Z.Abat). İstanbul: Koridor Yayıncılık.
- Ayhan, A.B. & Aral, N. (2007). Bracken Temel Kavram Ölçeği- Gözden geçirilmiş formunun 6 yaş çocukları için uyarlama çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 42-51.
- Balcı, A. (2009). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem Akademi.
- Beatton, T. & Frijters, P. (2017). *Determinants of adolescent happiness in Australia*. Australia: Australian Research Council.
- Bee, H. & Boyd, D. (2009). *Çocuk gelişim psikolojisi*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Berk, L.E. (2013). *Bebekler ve çocuklar. Doğum öncesinden orta çocukluğa*. (Çeviri Ed. N.I.Erdoğan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık .
- Besim Akın, H. & Şentürk, E. (2012). Bireylerin mutluluk düzeylerinin ordinal lojistik regresyon analizi ile incelenmesi. *Öneri*, 10, 37, 183-193.
- Bülbül, Ş. & Giray, S. (2011). Sosyodemografik özellikler ile mutluluk algısı arasındaki ilişki yapısının analizi. *Ege Akademik Bakış*, 11, Özel Sayı, 113-123.
- Charles, C.M. (2000). *Öğretmenler için Piaget ilkeleri* (Çev. G.Ülgen). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çelik, E., Tuğrul, B. & Yalçın, S.S. (2002). Dört-altı yaşlar arasındaki anaokulu çocuklarının duygusal yüz ifadesiyle kendilerini, anne-babalarını ve öğretmenlerini algılaması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 29-39.
- Diener, E. & Seligman, M. (2002). Very happy people. *American Psychological Society*, 13, 1, 81-84.

- Doğan,T. & Totan,T. (2013). Psychometric properties of Turkish version of the Subjective Happiness Scale. *The Journal of Happiness & Well-Being*,1,1, 23-31.
- Doğan,T., Salmaz,F. & Çötök,N.A. (2013). Öz-eleştiri ve mutluluk. *Kastamonu Eğitim Dergisi*,21,1, 391-400.
- Eryılmaz, A. (2009). Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7,4, 975-989.
- Gülcan,A. & Nedim Bal,P. (2014). Genç yetişkinlerde iyimserliğin mutluluk ve yaşam doyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 2014 – 2,1(ÖZEL), 41-52.
- Gültekin, M. (2005). *Okul öncesi eğitimde kullanılan öğrenme yaklaşımları*. (Özel öğretim yöntemleri içinde, Ed.Mustafa Sağlam). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Gür, Ç.(2016). How should the education of thinking be? "Thinking with multidimensional perspectives" *British Journal of Education*, 4,2, 61-73.
- Gür,Ç. & Koçak,N. (2016). 5 yaş (48-60 ay) çocukların duygu tanımlamaları ve nedenleri üzerine bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5,8, 2407-2421.
- Gür,Ç.& Koçak,N. (2018). The Effect of TMPT Program on Pre-school Children's Social Problem Solving Skills. *Eurasian Journal of Educational Research*,73.
- Gür,Ç., Koçak,N. & Demircan,A. (2016). *Okul öncesinde çok boyutlu bakış açılarıyla düşünme eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gür,Ç., Koçak,N. & Sağlar,M. (2017). Çok Boyutlu Bakış Açılıyla Düşünme Eğitimi Programının 5 ve 6 Yaş grubu çocukların okul olgunluğu üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 42,189,153-165.
- Hay,L.L. (1991). *Pozitif gücün büyüğü* (Çev. S.Yeniçeri). İstanbul: Koridor.
- Hayes,N. (2017). *Psikolojiyi anlamak* (Çev. F. Şar & A.Hekimoğlu). İstanbul:Optimist.
- Holder,M.D. & Coleman,B. (2008). The contribution of temperament, popularity, and physical appearance to children's happiness. *Journal of Happiness Studies*,9, 279-302.
- Holder,M.D. & Coleman,B. (2009).The contribution of social relationships to children's happiness. *Journal of Happiness Studies*,10, 329-349.
- Hubbard,L.R. (1998). *İnsan aklının sınırları "Dianetics"* (2. Baskı- Çev.G.Suveren).İstanbul: Altın Kitaplar.
- Kangal, A. (2013). Mutluluk üzerine kavramsal bir değerlendirme ve Türk hane halkı için bazı sonuçlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12,44, 214-233.
- Kirkcaldy, B. (2015). *Promoting psychological wellbeing in children and families*. New York: Palgrave Macmillan.
- Kümbül Güler, B. & Emeç,H. (2006). Yaşam memnuniyeti ve akademik başarıda iyimserlik etkisi. *D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi*,21,2, 129-149.
- Lyubomirsky, S., King, L., Diener, E. (2005). The benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success? *Psychological Bulletin*, 131, 803-855.
- Lyubomirsky, S., Sheldon, K. M. & Schkade, D. (2005). Pursuing happiness: The architecture of sustainable change. *Review of General Psychology*, 9, 111-131.
- Lyubomirsky,S. (2007). *The how of happiness: A scientific approach to getting the life you want*. New York: Penguin Books.
- Nelson, C.A. (1987). The recognition of facial expressions in the first 2 years of life: mechanisms of development. *Child Development*, 58, 889- 909.
- Peiffer,V. (1997). *Olumlu düşünme* (2. Baskı- Ed. H.Yavuzer). İstanbul: Alfa Yayın Dağıtım.
- Ricard,M. (2007). *Mutluluğa övgü* (Çev. A.Derman). İstanbul: Doğan Kitapçılık.
- Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the self*. New York: Basic Books

- Santrock,J.W.(2012). *Yaşam boyu gelişim*. (Çev. Ed. G.Yüksel). Ankara:Nobel Akademik Yayıncılık.
- Saygılı,S. (2003). *Mutluluk elimizde*. İstanbul: Elit Yayınları.
- Selim, S. (2008). Türkiye’de Bireysel Mutluluk Kaynağı Olan Değerler Üzerine Bir Analiz: Multinomial Logit Model. *Çukurova Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 3, 345–358.
- Talbot,M. (2017). *Holografik evren* (3.Baskı- Çev.G.Tekçe). İstanbul: Omega.
- Tolle,E. (2011). *Practising the power of now*. Londen: Hodder.
- Ünüvar,P., Çalışandemir,F., Tagay,Ö. & Amini, F. (2015). Okul öncesi dönem çocuklarının mutluluk algısı: Türkiye ve Afganistan örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34,1-22.
- Yalçın,H.(2010). *Çocuk gelişimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A.& Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yücel,D. & Vogt Yuan,A.S. (2015). Parents, siblings, or friends? Exploring life satisfaction among early adolescents. *Applied Research in Quality of Life*, 11,4. DOI 10.1007/s11482-015-9444-5.

İletişim/Correspondence

Doç.Dr. Çağla GÜR
cgur@ciu.edu.tr

Cemile Yavşan
cemileyavsan96@gmail.com

Atiye Durmaz
atiye.durmaz@gmail.com

Ebru Çenber
ecenber@gmail.com